

STICHTING
"MONUMENT DOLDERSUM"
Secretariaat: Zwarteweg 114 8017 AZ Zwolle

Tekst herdenking 4 mei 2012

OPDAT ZIJ NIET VERGETEN WORDEN

Welkomstwoord door Frans Otten

Drama van Vledder door Anita Janssen

Na jarenlang onderzoek kon Klaas van Daalen dit verhaal optekenen:

Vier arbeidsmannen die bij een NSB boer in Wateren werkten, kwamen 's middags op de terugweg een verzetsman tegen. Hij vroeg of zij niet wilden onderduiken. Dat wilden ze wel, en de verzetsman liet hun een hol zien. Maar in plaats van 12 arbeidsmannen – wat de afspraak was – gingen er 's nachts wel 21 mee. De eerste 4 gingen in Doldersum in een hol achter een boerderij. Klaas en de andere mannen liepen verder, een paar honderd meter linksaf een bos in. Daar was een hol waar 5 arbeidsmannen in gingen. Weer een paar honderd meter verder ging Klaas samen met 2 anderen een hol in. De overige 9 liepen een paar kilometer verder naar een groter hol. Hier naartoe.

Van de 4 arbeidsmannen die 's middags een hol hadden bekeken waren er maar 2 mee gevlucht. Na de vlucht werd de SD gewaarschuwd. Zij kwamen met 3 auto's waar ook mannen van de Nederlandse Staatspolitie in zaten. De 2 arbeidsmannen die niet mee waren gevlucht zijn hardhandig verhoord. Ze moesten mee de auto in. Dit hol werd gevonden en de 9 jongens moesten eruit komen.

Twee van deze jongens hadden het uniform nog aan en daarom werd er aangenomen dat zij niet vrijwillig mee waren gegaan. De andere 7 werden afgeranseld en daarna dood geschoten. Roelof IJsselstein is de enige die deze moordpartij heeft overleefd. En hij vertelde het zo:

Wij kregen een blinddoek voor. Ik dacht dat dit was omdat wij de terugweg niet mochten weten. Maar wij werden op het hol gezet. Toen ik weer bij kwam hoorde ik auto's in de verte weggrijden. Ik ben onder de dode jongens vandaan gekropen. Ik voelde bloed langs mijn gezicht lopen en ik had schotwonden aan mijn zij en in mijn schouder. Zo ben ik door het bos weggelopen.

Roelof IJsselstein overleefde. Na een moeilijk leven stierf hij in 1986 op zestigjarige leeftijd.

Het drama van Vledder. Het verhaal van een ondoordachte overval. Zes jongens van 18 jaar werden het slachtoffer.

--- Gerardus Marinus van Corstanje --- Jan van Dijk ---- Pieter Groenhuis --- Wilhelmus Kloonen ---- David Oomens ---- Christiaan van Tongeren ---

EEN MINUUT STILTE

Taptoe, door trompettist De Jong

Bloemlegging

Een tien jarig meisje kreeg op school geschiedenisles over de Tweede Wereldoorlog. Daarom vertelde haar moeder haar over haar oud-oom: Christiaan van Tongeren. Als kind hoorde zij de verhalen al van haar opa en vader, en nu heeft zij het verhaal aan haar dochter verteld. Esmin heeft het verhaal van de "mannen van Doldersum" zelfs op haar school verteld.

Gedicht voorgedragen door Esmin van der Horst

Vier de vrijheid

De pijn in hun ogen,
Verdriet in hun hoofd.
Verraden, verloren,
En sommige vermoord.

Nooit meer oorlog,
Wees blij met de vrijheid.
Laat je stem horen,
Voor een nieuwe tijd.

Maar we zijn bevrijd,
Toen bevrijd op 5 mei.
Dat moeten we vieren,
Met jou, u en met mij

Panis Angelicus, van Cesar Frank, gezongen door een deel van het gemengd koor De Lofstem uit Oosterwolde onder leiding van de heer Spa.

Gedichten van Maurice Dibbets en Christel Bisschop van De Hoekstee

Een oorlog mee maken, moet verschrikkelijk zijn
Vele mensen zijn gestorven in de oorlog
Wij zijn nu vrij en daar moeten we dankbaar voor zijn

Een oorlog is iets waar we van moeten leren
De pijn die sommige mensen hebben meegemaakt kan niet voor niets zijn
We hebben ervan geleerd
We leren van de fouten, die sommigen hebben gemaakt

Een oorlog kan niet vergeten worden
We moeten de verhalen doorgeven
Zodat anderen de ernst begrijpen
Zodat de wereld zal veranderen in een wereld van vrede

Brief van een moeder voorgelezen door Frans Otten

Hier schrijft een Moeder van 1 van de arbeidsjongens die 7 September het vreselijke gebeuren heeft ondergaan. De Moeder van David Oomens uit Den Haag. Beste jongeman wij feliciteren u dat u uit de klauwen van de beulen bent gekomen, alhoewel u zeker u portie wel gehad zal hebben. Arme jongens, de wond die de beulen in ons gezin geslagen heeft is groot. David was zo'n lieve rustige jongen, en voor zijn Moeder alles alhoewel hij er 1 van mijn 7 kinderen was. Ik ben met mijn 18 jarige Dochter 3 weken geleden in Drenthe geweest bij Davids graf en hoorde het een en ander over u. Toch heb ik schriftelijk geïnformeerd naar Gouda om u adres te bemachtigen, en juist hedenmiddag kwam van de Haagse recherche u adres aan ons. Want als Moeder zijnde had ik zo gaarne, als het niet persoonlijk kon van u toch schriftelijk, hoe het gebeurde eigenlijk gegaan was. Wij hebben het zo vaag vernomen en juist in die dagen wisten wij met geen mogelijkheid naar Drenthe te komen. Vertel mij maar niet hoe jullie behandeld zijn geworden dat kunnen wij ons best van die beulen indenken. Maar hoe is het gekomen dat jullie mee zijn gegaan? Daar David altijd eerder te bang was om te vluchten, daar was hij een te schuchtere jongen voor. Ook moet er een jongen in Den Haag wonen die door zijn eigen er uit te praten ook bespaard is gebleven van dat vreselijke gebeuren. Weet u ook zijn adres, het is geen nieuwsgierigheid maar als je zo je jongen verliest doe je alles, ook

alles om maar iets te weten te komen. Er gaat dan wel weer een oude wond open, en ik heb dingen gehoord wat een Moeder feitelijk niet mocht horen. Dat jullie zo vreselijk mishandeld zijn geworden voor zij gingen sterven. En toch wil je alles weten, vreselijke onmenselijke waren dat, alhoewel zij hun lot ook wel beslist krijgen, al was het alleen van gewetensvroeging. Vind u het brutaal van ons om deze brief, maar wij hebben diep medelijden met u gehad. Bent u weer helemaal opgeknapt, het moet voor u zijn om nooit te vergeten, zo jong en al dat vreselijke meegemaakt. Er gaat wel een boot naar Gouda maar met mijn grote gezin kan ik slecht weg. Als u in de gelegenheid bent naar ons toe te komen dan dolgaarne, de kosten van de reis vergoed ik wel. Bericht u ons eens of dat mogelijk is, een nachtje overblijven gaat ook wel. Bericht u ons of dat mogelijk is, mee eten kunt u ook gerust hoor. Of anders verwacht ik dolgraag een schrijven over het gebeuren.

De Moeder van David

Abide with me, door trompettist De Jong

Gedicht van Iloura Spoelstra van De Hoekstee (naar een gedicht van Fleur Versleijen)

Iedereen maakt wel eens fouten
Maar hopelijk zijn er mensen die je kunnen vergeven
Hopen dat je met een fout kunt leven

Er zijn ook fouten die je niet kunt vergeten
Als je er aan terugdenkt begin je al te zweten
Bij sommige fouten springen de tranen in je ogen
Omdat het gewoon niet kunt geloven

Als een vlinder zo vrij
Dan voel je je pas blij

Gedicht van Luna van Breemen van De Hoekstee (geschreven door Yfke Bethlehem)

Aan vrede moet je altijd werken
Vrede mag nooit verdwijnen
Voor vrede hebben mensen gevochten en wij vechten nog steeds met ze mee
Daarom komen we op 4 en 5 mei bijéén
Dan is ons gevecht niet meer alleen

Aria uit het Largo van Händel, gezongen door een deel van het gemengd koor De Lofstem onder leiding van de heer Spa

Dankwoord door Frans Otten